

**SIMON DE RIJKE
ONDERZOEKER CITYLOGISTIEK
HOGESCHOOL VAN AMSTERDAM**

 Hogeschool van Amsterdam
Amsterdam University of Applied Sciences

EEN SCHONE, LEEFBARE BINNENSTAD: GEBIEDSGERICHTE AANPAK INZAMELING BEDRIJFSAFVAL IN AMSTERDAM

Email: s.j.de.rijke@hva.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/in/simonderijke>

Twitter: @SimonDeRijke

TO THE R. I. N. D. E. 1988 E. W. W.

2016: STEDELIJKE IDYLLE...?

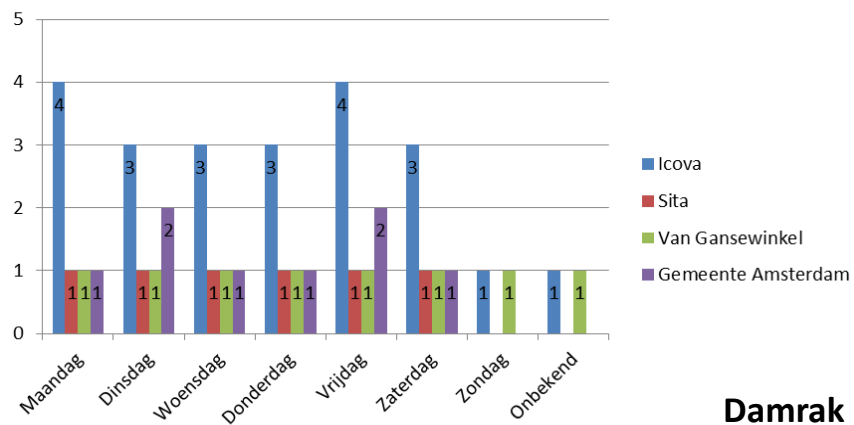
HET GROTE AANTAL INZAMELAARS...

Deze slide laat een selectie van de 42 actieve inzamelaars in Amsterdam zien

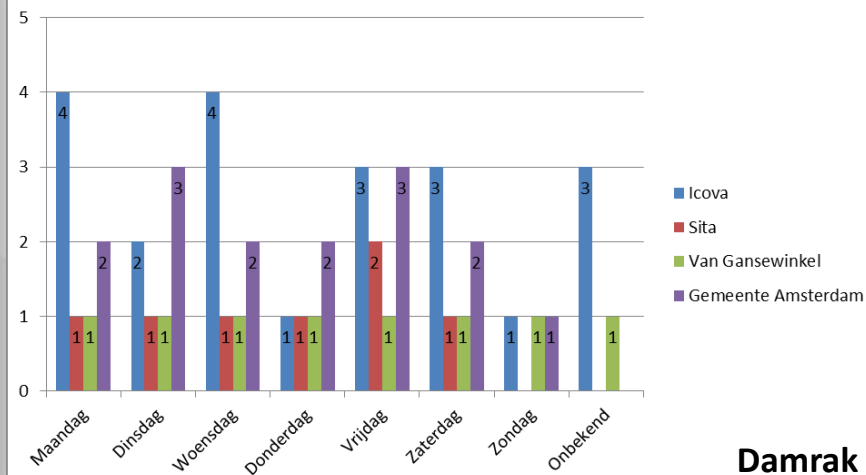
...ZORGT VOOR EEN VEELVOUD AAN VERVOERSBEWEGINGEN.

Inzameling restafval per ondernemer in de ochtend

Damrak

Afvalstromen inzamelaars per dag

Damrak

#hergebruikendiezooi

Hergebruik vuilnis Gemeente beschouwt afval slechts als restproduct

Afvalbeleid rijp voor de prullenbak

Amsterdam moet het afvalbeleid opnieuw uitvinden. De huidige koers is vooral goed voor de rattenpopulatie in de stad, schrijven **Walther Ploos van Amstel** en **Simon de Rijke**.

Sinds deel Centrum wil samen met lastfoodie-tiens het zwerfvuil aanpakken. Prima. Dit probleem vormt echter slechts het topje van de afvalberg. Er is veel meer nodig om het Amsterdamse afvalprobleem op te lossen. Overal in de binnenstad ligt vuil van ondernemers, B&B-gasten en bewoners. Er komen elke dag twaalf grote vuilniswagens over de Zeedijk. De ondernemers in het centrum zijn het beu dat hun winkelstraten al om vijf uur 's middags vol staan met stapels karton. Bewoners mogen maar twee keer per week hun vuilnis aan de straat zetten; een uur na de inzamelronde staan de eerste zakjes alweer aan de straat. De ratten vinden het geweldig; wij snappen er niets van.

Als gevolg van de huidige werkwijze is ons afval waardeloos. De circulaire economie, waarin van onze reststoffen en afvalproducten weer waardevolle producten gemaakt worden, komt niet van de grond. De ingezamelde afvalstroom is te divers en het inzamelingsproces kost zo veel, dat er geen financiële ruimte meer is om waardevolle componenten uit het afval te halen. Dan rest enkel verbranden nog.

Van het afval in Amsterdam eindigt nu tachtig procent in de oven en wordt 'groene stroom'. Dit is niet toekomstvast en staat haaks op de doelstelling van de gemeente om in 2020 65 procent van het afval gescheiden te verwerken. De Amsterdamse afvalketen moet daarom opnieuw worden uitgevonden om meer hergebruik mogelijk te maken, de stroom met veel minder vuilniswagens af te handelen en de afvaloverlast in buurten aan te pakken.

Het liefst scheiden we de waardevolle reststoffen bij de bron. Dat voorkomt kostbare scheidelingshandelingen achteraf en zorgt dat het percentage afval geschikt voor hergebruik toeneemt.

De inzameltechniek moet onzichtbaar onder de grond in kleine perscontainers, die minder vaak geloopt hoeven te worden dan de containers die in verschillende stadsdelen worden gebruikt. Dat scheelt vervoersbewegingen.

Winkelstraten in het centrum liggen eind van de middag alweer vol karton

De inzameling in Amsterdam leent zich bovendien uitstekend voor vervoer van die perscontainers over water. MokuM Mariteam en afvalinzamelaar Icova halen nu al met elke inzamelingsdag 64 vuilniswagens van de weg. Dat moet snel op meer plaatsen kunnen. Ook de private sector draagt verant-

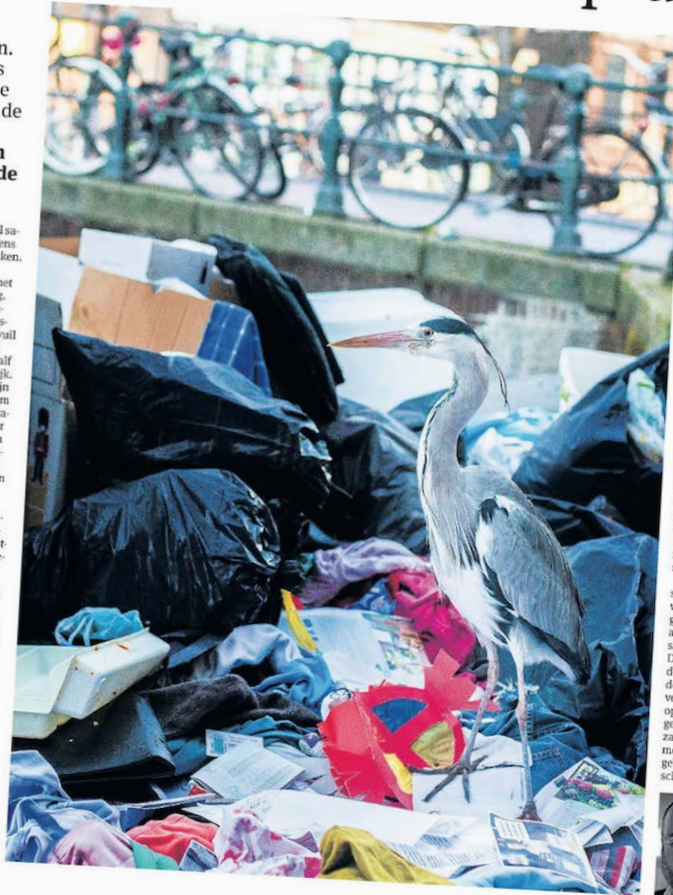

FOTO MAARTEN BRANTE

woordelijkheid voor de buurt. Een Amsterdamse ondernemer is verplicht zelf een afvalinzamelaar te contracteren, waardoor in een doorsnee winkelstraat vaak wel vijf verschillende inzamelers actief zijn. Iedere inzamelaar haalt alleen het afval van de eigen klanten op; de rest blijft staan totdat de concurrent

langrijdt. Gebrek aan afstemming tussen ondernemers en inzamelers leidt tot een permanente stapel afval aan de straat en onnodig vuilnisverkeer. De Hogeschool van Amsterdam onderzoekt met ondernemers in het centrum en verschillende culturele instellingen in de Plantagebuurt hoe zij hun afval gezamenlijk kunnen laten ophalen. Dergelijke nieuwe concepten werken alleen als het bewoners en ondernemers gemakkelijk wordt gemaakt. Voor bewoners betekent dit dichtbij, altijd beschikbaar en zonder complexe technische blokkades als pasjes om afvalcontainers te openen.

Vuilniswagens en afvaloverlast zijn met slimme aanpak onnodig

Voor ondernemers is het van belang dat de huidige regelgeving, die afval nog steeds niet als waardevolle grondstof beschouwt maar als restproduct, wordt herzien. Deze staat nieuwe toetreders met slimme oplossingen in de weg. Het beleid van de gemeente moet daarom ruimte maken voor nieuwe concepten voor afvalinzameling, en ondernemers, inzamelers en verwerkers die het slimmer doen privileges geven.

De Hogeschool van Amsterdam start eind deze maand met extra bewustwording rond dit thema (#hergebruikendiezooi). We moeten het afval snel waardevol maken met een slimme en schonere inzameling. Dat is goed voor de leefbaarheid in de buurt. Het bespaart kosten, waardoor we geld overhouden om te investeren in oplossingen om ons afval op een zinnige manier opnieuw te gebruiken. Zo zorgen we dat de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente worden behaald en meer hergebruik mogelijk is dan de huidige, schamele twintig procent.

Walther Ploos van Amstel is lector city-logistiek aan de Hogeschool van Amsterdam.

Simon de Rijke is docent-onderzoeker citylogistiek aan de Hogeschool van Amsterdam.

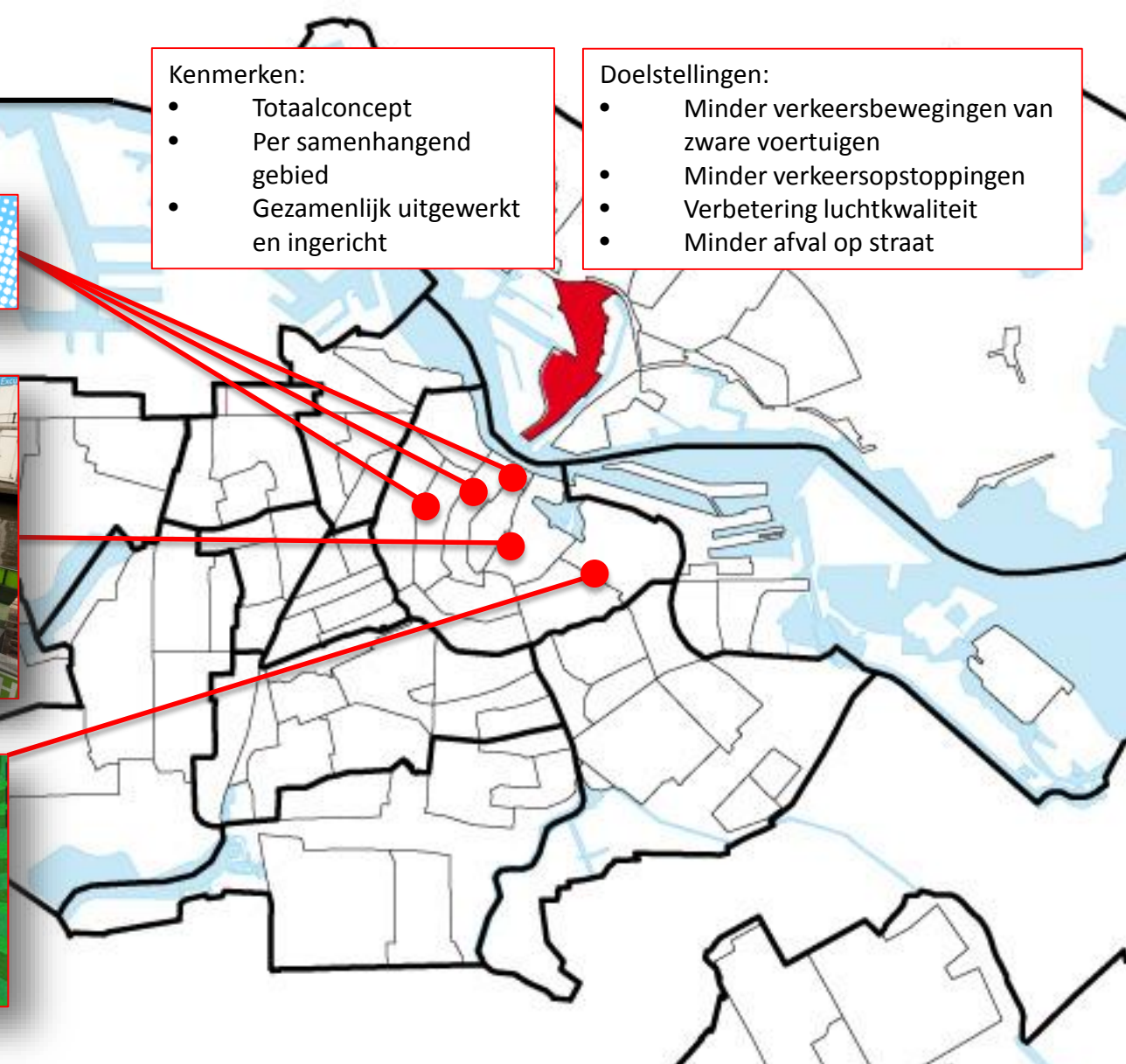
3 PROJECTEN GEBIEDSGERICHTE AANPAK

Kenmerken:

- Totaalconcept
- Per samenhangend gebied
- Gezamenlijk uitgewerkt en ingericht

Doelstellingen:

- Minder verkeersbewegingen van zware voertuigen
- Minder verkeersopstoppingen
- Verbetering luchtkwaliteit
- Minder afval op straat

3 PROJECTEN IN DETAIL

Project			
Gebied	Damrak, Spui, Oud-West	Plantagebuurt	Nes
Initiator	Ondernemersverenigingen en gemeente	Collectief 18 culturele instellingen Plantagebuurt	6 ondernemers en instellingen op de Nes
Doelgroep	Winkeliers en ondernemers	Culturele instellingen Plantagebuurt	Ondernemers en instellingen Nes
Beoogd res.	Collectief contract		Alternatief, schoon inzamelconcept
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inventariseren, draagvlak creëren 2. Oplossingen genereren i.s.m. inzamelaars 3. Collectief contract afsluiten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inventariseren, draagvlak creëren 2. Oplossingen genereren 3. Inzamelaars betrekken 4. Collectief contract afsluiten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voortrekkersgroep vormen 2. Concept uitwerken en implementeren 3. Derden betrekken
Belangrijkste ervaringen	<ul style="list-style-type: none"> • Huisvuil grootste ervaren probleem (45-70% RR) • Weinig kennis inzameling • Beperkt draagvlak ondernemers • Beperkte respons inzamelaars • Complexe dubbelrol Gemeente 	<ul style="list-style-type: none"> • Ervaren, betrokken collectief creëert visie/focus/draagvlak • Weinig kennis inzameling • Beperkte mate van afvalscheiding • Wens is totaalconcept met eindverantwoordelijkheid inzamelaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Totaalconcept i.p.v. (deel)oplossingen sleutel voor succes • Inpandig inzamelen m.b.v. "milieumatrozen" i.v.m. straatbeeld
Stand van zaken	<p>In ontwikkeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bottom-up aanpak waarin combi huisvuil/bedrijfsafval i.s.m. gemeente wordt verkend • Stimuleren uitruil fracties • Stimuleren beleidsvorming 	<p>In ontwikkeling, ambitie verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intentie nieuw inzamelconcept • % afvalscheiding verhogen • Andere organisaties uit de omgeving aansluiten • Stimuleren beleidsvorming 	<p>Gerealiseerd, olievlek-effect:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 17 ondernemers • 3x/week inpandige inzameling per mobiele hub (elektrische boot) • 1850 stops/jaar voorkomen

DO'S AND DON'TS GEBIEDSGERICHTE AANPAK

Do's

- Sterke voortrekkersgroep kiezen/formeren
- Bottom-up benadering
- Kennis inzameling en afvalscheiding delen
- Totaalconcept i.p.v. deeloplossing
- Vraag commitment
- Stimuleringsbeleid gemeente
- Vraag inzamelaar om verantwoordelijkheid te nemen voor KPI's

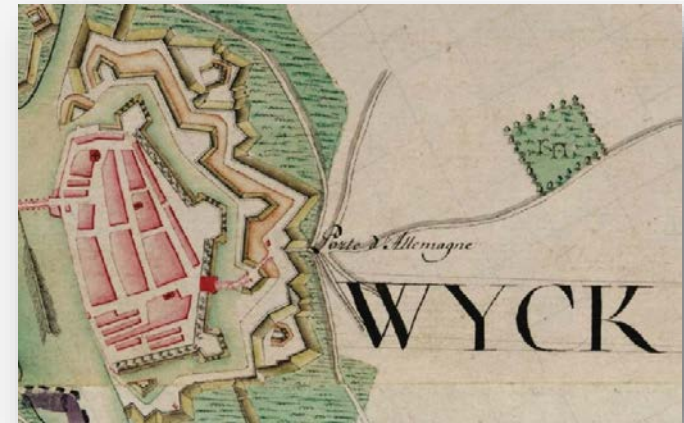
Don'ts

- Plannen zonder data
- (Deel)oplossingen i.p.v. concepten
- Verplicht niets
- "Collectief" roept allergie op

GEBIEDSGERICHT INZAMELEN IN WYCK...

- Welke partijen betrekken?
 - Wie neemt het initiatief?
 - Wie heeft er kennis over het proces?
 - Wie kan er voor draagvlak zorgen?
 - Wat is de rol van beleid van de gemeente?
- Welke logistieke oplossingen zijn levensvatbaar?
 - Model Icova/Mokum Mariteam met mobiele hub
 - Model Plantage met vaste hub
 - Model Spui met combinatie huisvuil en bedrijfsafval
 - ...
- Hoe reken je af?
 - Per eenheid tijdens (in pandig) inzamelen?
 - Per gewicht tijdens (in pandig) inzamelen?
 - ...

OP DE HOOGTE
BLIJVEN VAN DE
AFVALINZAMELINGS-
PROJECTEN OF ZELF
EEN PROJECT
STARTEN?

Neem dan contact op
met:

Simon de Rijke
Docent/Onderzoeker
Citylogistiek

s.j.de.rijke@hva.nl